

ЛИРСКИ ГОВОР ЉУБОМИРА СИМИЋА

У раду је урађена интерпретација стихова заборављеног пјесника Љубомира Симића (1880–1900). Посебна пажња усмјерена је на интерпретацију тематско-мотивских, стилско-поетичких и реторичких аспеката лирике Љубомира Симића. У завршном дијелу рада указано је и на његову улогу у конституисању пјесничког модернизма у српској књижевности на крају 19. вијека, поготово имајући у виду чињеницу да је био један од ријетких пјесника те генерације који је потекао са простора југоисточне Србије.

Кључне ријечи: српска лирика, модерна, војиславизам, поезика, реторика, стих, строфа, југоисточна Србија

1.0. Српска књижевна историографија у досадашњим истраживањима није озбиљније указала на чињеницу да је на простору југоисточне Србије на крају 19. вијека стварао пјесник Љубомир Симић. Рођен је у Књажевцу 4. марта 1880. године, школовао се у Нишу, гдје је био један од најбољих ђака гимназије, а након одбрањене матуре 1899. године, студије шумарства започео је у Еберсвалду код Берлина у Њемачкој, гдје се тешко разболио од туберкулозе, тако да је преминуо 4. августа 1900. године одмах по повратку у Ниш (Стојадиновић, 2018: 209–213). Објавио је значајан број лирских пјесама, у тадашњој књижевној периодици, а највише у нишкој *Градини*, као и у часописима *Искра*, *Нова Искра*, *Звезда*, *Голуб*, *Дело*, *Полет омладинаца*. Сви наведени пјеснички текстови написани су у духу парнасо-симболистичке оријентације, сасвим у поетичком сагласју тадашњег „војиславизма“ у српској књижевности на прелазу из епохе реализма у модерну. Након Симићеве преране смрти, уредништво *Градине* предвођено Јеремијом Живановићем објавило је избор из поезије Љубомира Симића у књизи са насловом *Песме* (1901) и са предговор Јеремије Живановића у којем је укратко указано на пјесничке особине овог аутора (Живановић, 1901, III–XII). Након тога пјесник Љубомир Симић је углавном заборављен и готово да се његово име и дјело и не помињу у српској књижевној историографији. Средином 2018. године, заслугом троје приређивача, Владане Стојадиновић, Горана Максимовића и Јована Младеновића, објављено је цјелокупно издање Симићевих

¹ goran.maksimovic@filfak.ni.ac.rs

Песам у којем су уврштени стихови из јединог претходног издања из 1901. године, као и стихови пјесама и прозних текстова који су били објављени у тадашњој периодици, а нису биле уврштене у то једино издање (Симић, 2018: 23–187). Посебну вриједност овог новог издања представља „Библиографија Љубомира Симића (1880–1900)“ коју је урадила Владана Стојадиновић (Стојадиновић, 2018: 195–208).

Наша пажња усмјерена је на интерпретацију тематско-мотивских, стилско-поетичких и реторичких аспеката лирике Љубомира Симића. У завршном дијелу рада указали смо и на његову улогу у конституисању пјесничког модернизма у српској књижевности, поготово имајући у виду чињеницу да је био један од ријетких пјесника те генерације који је потекао са простора југоисточне Србије.

2.0. Након појаве раних пјесника српске модерне, Војислава Илића (1860–1894), Алексе Шантића (1868–1924), Милете Јакшића (1863–1935), Милорада Ј. Митровића (1867–1907), један од изразитих њихових сљедбеника међу пјесницима нове генерације, коју су предводили: Јован Дучић (1874–1943), Милан Ракић (1876–1938), Велимир Рајић (1879–1915), Владислав Петковић Дис (1880–1917), Сима Пандуровић (1883–1960), Душан Срезојевић (1886–1916); био је талентовани Љубомир Симић. Цјелокупно његово пјесништво у духу тадашњег стваралаштва могуће је посматрати кроз четири преовлађујућа лирска циклуса. Први циклус чиниле су рефлексивне пјесме, други циклус дескриптивне пјесме, трећи циклус љубавне пјесме, а четврти циклус родољубиве пјесме.

Доминантни Симићев стих представљају лирски осмерци и десетерци, поготово у пјесмама рефлексивне, родољубиве и љубавне оријентације, док у дескриптивним пјесмама, поред поменутих осмераца и десетераца, преовлађују и знатно дужи стихови лирски дванаестерци, четрнаестерци, па чак и шеснаестерци повезани недосљедним али најчешће наизмјеничним римама, као и катренским строфама. Поред доминантних кратких лирских пјесама у Симићевом пјесништву су присутне и лирско-епске форме, као што је рана поема „Бегунац“ написана 1896. године у шест пјевања, те укупно 293 стиха, наизмјенично римована лирска осмерца. Све то је пропраћено разноврсним регистром пјесничких мотива, као и доминацијом фигуре контраста и непрестаног сучељавања егзалтираног оптимизма и заноса, као и дионизијског слављења живота, са аполонијском сликом свијета и болно-меланхоличним и песимистичким доживљајима, те непрестаном слутњом пролазности живота и наговјештајима смрти. Тиме је Симић подједнако на тематско-мисаоном, као и на формално стилском плану, веома осмишљено ушао у област модернистичких слутњи, стрепњи и преиспитивања.

2.1. У рефлексивним пјесмама Симић исказује снажан амбивалентни доживљај свијета и живота у којем се непрестано сучељавају добро и зло, љубав и мржња, срећа и патња, радост и туга, свијетло и тамно, а једини смисао постојања проналази у трагању за космичким просторима среће. У пјесмама „Ах, како сам...“, „Бори се“ и „Познај људе!“, наглашено је сагледавање живота као непрекидне борбе добра против зла, са непрестаном запитаношћу откуда зло у људској природи? У пјесми „Порушени храм“ слика порушене цркве израста у симбол народног страдања, али и постојаности у вјери и очувању народносног идентитета, са глорификацијом Бога као симбола молитвене утјехе и наде у спасење. У пјесмама „Усамљени гроб“ и „Напред, друже!“ исказана је свијест о пролазности живота, али и нераскидивом јединству природе и човјека које је исказано кроз олујне слике природе и аналогије са узбурканим стањима људске душе. У пјесми „Ој, у тихој, често, ноћи...“ симболика ноћи израста у метафизички простор у којем се рањена душа уздиже до неба и тако проналази утјеху и спасење, док се у пјесмама „Искра“, „Светлост“, „У висинама“, „Певај!“, „Звона“ и „Моја је душа“, то значење односи на свјетлост људског ума, захваљујући којем живот поприма виши смисао и логику постојања. У тако сагледаном контексту Симић види пјесника као божанског одабраника на земљи, а његов живот у јакшићевски сродним пјесничким сликама симболички упоређује са соколовим летом на небу.

Животни смисао, срећа и сигурност, дубоко су укоријењени у породични амбијент, тако да се у пјесмама „Моја звезда“ и „Дечја игра“ посебно наглашавају срећни дани дјетињства и заштитничко окриље мајке. Трагање за суштином живота исказује се кроз непрестани разговор са душом, а свијест о туробном смислу постојања на земљи исказана је у пјесми „Истина“ кроз сазнање да је све оно што је људско и што човјека чини „узвишеним бићем“ протјерано са земље, тако да се „истина“ вратила на небо, тамо гдје је родно мјесто њеног постојања.

Суштински појам Симићеве рефлексивности исказан је у пјесми „Мисао“, која је потекла „из вечности недогледне тмине“, а схваћена у оном његошевском значењу као једина „искра божествена“ у човјеку и једина веза човјекова са космичким просторима и Богом. На нешто другачији и амбивалентан начин, као „тајанствена вечна сила“, Демијург добра или Демон зао, Бог је сагледан у пјесми „Ти...“, са отвореним вјечним питањем ако је Бог творац свијета откуда онда зло на земљи?

Међу пјесмама рефлексивне провенијенције веома изражена је тематизација смрти и пролазности живота. Нарочито је то изражено у пјесмама „Хтео бих једном да затворим очи“ и „Живот“, у којима је смрт сагледана као густо мрак иза кога се налази рај, „извор чисти, што милину точи“, са дубоким увјерењем да ће тамо заборавити на недостојни свијет и људе, те да ће тамо спознати просторе спокојне среће.

2.2. У пјесмама дескриптивне провенијенције Симић тематизује љетње и прољећно вече, зимско и прољећно јутро, јесење вечери и дане, тематизује атмосферу ноћи, а у свему томе се смјењују дионизијска слика природе и слављење живота, са аполонијским доживљајима гашења живота у природи и слутњама пролазности и смрти. Дионизијска слика природе приказана је кроз идиличке синтагме: „тихо вече“, „благ ветрић“, „двркут шева“, „зрак сунашца“, „песма ратара“, „бајно цвеће“, „несташни лахор“, „зоре рујне“. Насупрот њима, као изразити контраст, аполонијске слике исказане су кроз синтагме: „хладна зима“, „влажна јесен“, „хладна јесен“, „студени ветар“, „сиво небо“, „ледена киша“, „блатњава земља“, „тамна ноћ“ и сл. У тим лирским стиховима, поред наглашене реалистичке миметичности, долазе до изражаја и снажне симболистичке визије о цикличном смјењивању рађања и смрти у природи, о пролазности живота, као и метафизичке рефлексије о човјековом постојању, о хришћанском доживљају Бога и сл. Често се као наглашени контраст између идиличне слике природе појављују и рефлексије о људској злоби и зависти. У другим, веома креативним примјерима, какве на примјер проналазимо у пјесми „Ноћ“, дескриптивна слика олујне ноћи и стихијске снаге природе преображава се у рефлексије о ропству и слободи. Остварено је то кроз преображај објективног у субјективни план и са дескриптивне на рефлексивно-родољубиву слику свијета. Истовремено је дата лирска глорификација мотива сунца и свјетлости, као симбола слободе, наспрам мотива ноћи, као симбола ропства, страха и неизвјесности. У појединим дескриптивним пјесмама, у којима долази до изражаја слављење дионизијске слике природе и свијета („Предана“, „Сунчев рођај“), снага човјекова је сагледана кроз антејско сједињавање са земљом и природом. Уз све то, дескрипција природе дата је у синтези паганске и хришћанске слике свијета, у споју са рефлексијама о јединству природе, човјека, сунца, неба и Бога. Сродне ноћне мисли и снажан доживљај природу у окриљу ноћи приказан је и у „Песми ноћи“, са карактеристичном емоционалном поетном и вјеровањем да се истинска љубав може доживјети само у „храму природе чисте“. У једном другом примјеру лирске дескрипције, у пјесмама „Вечерњи шумор“ и „Зимње вече“, изложена је снажна евокација славне прошлости. Истовремено у пјесми „Поноћ“ кроз дескрипцију ноћи изложена је глорификација Бога.

У неким другим примјерима, а као карактеристичан издвајамо пјесму „Поток“, објективна слика природе у којој поток представља симбол аркадије и слављења живота, преображава се у субјективни доживљај пролазности живота и жеље да се патња и бол заувјек изгубе и нестану. У пјесмама „Вечерње звоно“ и „Ветар“, опис заласка сунца и таласи вјетра, сагледани су као простор за молитвено прочишћење срца које пати, те као снага која ће људску душу узнијети до метафизичких пространстава неба. На сличан начин у пјесмама „Таласи“ и „Путник“, описи природе, брода-

ра који плови на чуну по води, као и путника који се кроз „сметове снежне“ са олујом бори, дати су у јединству са рефлексјама о породичној идили и евокацији срећних дана младости, као и са трагањем за суштинским смислом живота, те љубави и слободе као најдрагоцјенијим импулсима тог животном смисла.

Дионизијско глорификовање природе у „дивно мајско вече“, из пјесме „Жеља“, као и из пјесме „Јутро“, мотивисано је сновима о срећи и нади у бољи и радоснији живот. Са друге стране, аполонијски доживљај природе, као у пјесми „Јесен“ или пјесмама „Зимска ноћ“ и „Звезда“, прожет је карактеристичним војислављевским сликама замирања живота у природи, али и мотивима социјалног сиромаштва и биједе. На сличан начин је слике сиромаштва и социјалне биједе, али и неискривљене искренности и честитости, спонтаних и чистих емоција, Симић тематизовао и у прозним записима „Први снег“ и „Љубав“.

2.3. Као љубавни пјесник Симић је искористио наслеђе доминантне субјективности и мотивике српске романтичарске лирике (Бранко Радичевић, Јован Јовановић Змај, Ђура Јакшић, Лаза Костић), али јој је дао и снажан модернистички доживљај који је превасходно заснован на доминацији фантазије умјесто стварности и на визији идеалне љубави као истинском смислу постојања и дјеловања у свијету који је прожет злбом, патњом, страдањем и свеопштим одсуством емоција и разумијевања за друге. Бројни су Симићеви љубавни мотиви, од жудње за доживљајем истинске љубави и проналажењем сродне душе, преко изненадног сусрета са идеалном драгом и заљубљивања, глорификације спознате љубави као истинског смисла постојања, до љубавне чежње, жудње и патње, љубавног разочарања и рушења љубавних идеала и његовог претварања у нове илузије. Све то је употпуњено и снажном сумњом у могућност постојања и остварења велике љубави, те свеопштим песимизмом у општи смисао живљења и постојања у свијету у коме нема емоција.

Љубавни доживљаји најчешће су дочарани у облику лирских досјетки. У пјесмама „Из твог ока“, „Једанпут...“ и „Срцу“, показано је како је једна искра из одабраног ока довољно снажна да разбукти ватру љубави, а један дрхтај срца и змајевски интониран разговор са срцем разоткривају снажне успомене и сјећање на негдашње дане љубави, као и на тренутну патњу и бол који су проистекли из губитка те љубави. Лирске досјетке су понекад, као у пјесми „Јеси л' видла“, засноване на поређењу цвијета без сунца са срцем које вене без љубави, а у другом примјеру, који проналазимо у пјесми „У оку ти сету гледам“, довољан је један сјетан и тужан поглед у оку дјевојачком да распали свети пламен љубави у пјесниковој души. У пјесми „Имао сам“ љубав према изабраној дјевојци постаје разлог за ривалство и довођење у сумњу старог другарства, те препрека за очување пријатељства.

Понекад је дјевојачки осмијех, као у пјесми „Често пута падне тама“, упоређен са „сунцем јарким“ и „зором обасјаном“, а довољан је да одагна таму и буру у рањеном срцу. На другом мјесту, као у примјеру из пјесме „Уздах горки, уздах тешки“, љубавни уздах је уздигнут до принципа једине наде и утјехе. У пјесми «Сусрет» један ненадани сусрет са бившом драгом изнова распламсава снажне емоције, али и рађа сумњу да ли је драга остала иста онаква какву је некад заволио. На другом мјесту, у пјесми „Последња ласта“, љубавно осјећање је упоређено са поломљеним крилима и крхким летом ласте која нема снаге да одлети на југ, тамо гдје се налазе простори идиле и среће. У пјесми „Два срца“ љубавно осјећање је преувеличано до те мјере да је упоређено са једином снагом која може да отопли „ледену вејавицу“. У пјесми „Зашто?“ пјесник проклиње тренутак када је сусрео лијепу незнанку, јер од тада његово срце пати и умире, а дјевојка можда никада неће ни сазнати за његова снажна осјећања, нити ће бити у прилици да одговори на њих.

Понекад је љубавно осјећање мотивисано реториком усменог лирског пјесништва („јарко сунце“, „тиха нојца“, „двјеће бајно“, „слатки снови“, „рајски гласи“, „слатки гласи“, „анђеоско лице“, „умиљати стас“, „златокоса мома“), а глорификација негдашње снажне и велике љубави у пјесми „Зашло јарко сунце“, као и успомена на те срећне дане, доведена је у јединствено везу са дионизијским доживљајем природе. У пјесми „Спомен“ снажне емотивне потресе које је изазвала угашена љубав превазиђене су патриотским визијама и увјерењем да ће болне уздисаје и љубавну патњу, пјесник потиснути тако што ће отићи на бојно поље и витешки погинути за слободу свога народа. У пјесми „Због тебе“ љубавна жудња доведена је у везу са светим и чистим осјећањима која су у стању да донесу само два чиста и искрена срца. Хиперболизација љубавног доживљаја, те препознавање љубави као једине свјетлости која је у стању да окријепи људску душу, долази до изражаја у пјесми „Љубав“. У пјесми „Певај...“ љубавно осјећање је доведено у нераскидиву везу са поезијом, а из тог јединства рађа се „светлосни пламен“ који је у стању да затресе читаву васељену. У другом лирском примјеру, из пјесме „Ја не знам шта је мени...“, снажна љубав је предочена као најближи пут до спознаје раја и Бога, те оних мистичних космичких путева и стаза.

Најснажнија љубавна жудња и патња због неостварене љубави одиграва се у ноћном амбијенту, а ноћне мисли и амбијент додатно појачавају емоције. У пјесмама „Ноћ је била тако лепа“, „Ноћи мила, пуна чари“, „Она и ја“, „Звезда“ и „У тамној ноћи узвик се зачу“, у сред ноћне тишине пјесниково срце појачано трепери, жудња је снажнија него икада, јављају се визије сусрета са идеалном драгом, а истовремено у самоћи пјесник заборава на стид и његове сузе теку несметано, тако да стварају једно посебно прочишћење рањеног срца и душе. Снажно љубавно осјећање понекад је смјештено у боемски свијет и кафански амбијент, а опојно вино уводи пјес-

ника у посебна делиријумска стања душе и срца, када се осјећа и више и снажније него у било којим другим околностима.

2.4. Српско родољубиво пјесништво 19. вијека било је у знаку два типа лирског исказивања патриотских осјећања. Први тип је чинила медитативно-рефлексивна пројекција родољубља, која је своје утемељење добила још у лирици Захарија Орфелина и Јована Рајића у другој половини 18. вијека. Други тип је чинила активистичко-будничка пројекција родољубља, која је своје утемељење добила у лирици Доситеја Обрадовића на почетку 19. вијека. Два наведена типа родољубља доживљавала су различите облике лирских симбиоза у пјесништву Јована Стерије Поповића и Петра Другог Петровића Његоша у првој половини 19. вијека, да би у романтичарском пјесништву друге половине 19. вијека досегла неке од најпознатијих и најпопуларнијих лирских манифестација љубави према отаџбини у стиховима Бранка Радичевића, Јована Јовановића Змаја, Ђуре Јакшића и Лазе Костића.

У родољубивој лирици Љубомира Симића, које се добрим дијелом наслањала на сродно патриотско пјевање Војислава Илића и Алексе Шантића, доминира глорификовање култа слободе и љубави према отаџбини, а све то је пропраћено егзалтираним говором и бројним препознатљивим лирским синтаagmaма, као што су: „браћа драга“, „сунце слободе“, „света слобода“, „слобода златна“, „света борба“, „братска рука“, „издаја срамна“, „вековни гроб“, „сломно оружје“, „молитве свете“ и сл. Тако интонираној лирској пројекцији родољубља све то даје не само препознатљиви национални карактер, него и универзална значења карактеристична за модерну лирику на крају 19. и на почетку 20. вијека.

Наслањајући се на такву богату традицију родољубивог пјевања, Љубомир Симић је обликовао стихове веома разнолике мотивике, са снажним патосом и егзалтираним реториком, са неоромантичарским поетичким утемељењем. У једној од раних пјесама „Сложимо се!“ пјева о идеји националне слоге, те глорификовању средњовјековне прошлости и обнављању „златног Душаново века“. У пјесми „Хајд’ у школу!“ велича просветитељске идеје и фаворизује култ знања. О слављењу култа витештва и херојства, те наглашеној етичкој димензији борбе за слободу казује у поеми „Бегунац“ и пјесми „Роб“, док о узвишености култа слободе казује у пјесмама „Слобода“ и „Међу друговима“. О будничко-патриотској мисији поезије и дужности пјесника да својим стиховима подстиче борбу за ослобођење поробљене браће казује у пјесмама „Напред!“ и „Гуслар“. О симболици страдања и постојаности вјере у борбу за слободу казује у пјесми „Порушени храм“. О апотеози свијетлих личности их наше прошлости казује у змајевски интонираним пјесмама „Сени Вука Стеф. Караџића“, „Свети гробови“ и „Сени“. док апотеозу породичној традицији и генерацијским узорима излаже у пјесми „Отац и син“.

3.0. За свега пет или шест година интензивног пјевања, на самом крају 19. вијека, када се старо романтичарско пјевање преко реалистичко-миметичког пјесништва преображавало у парнасо-симболистичко и модерничко пјесништво, Љубомир Симић је исказао изразити лирски таленат. Показао је припадност једној великој традицији српског пјесништва, са препознатљивим лирским аналогијама и узорима које је проналазио у Његошевом, Јакшићевом, Змајевом, те поготово Војислављевом пјесништву, као и везама са генерацијом по годинама нешто старијих али по поетичком опредјељењу веома блиских раних модерниста, какви су били Алекса Шантић, Милорад Ј. Митровић, Милета Јакшић. Таква поетичка прожимања још су израженија са другом генерацијом пјесника српске модерне, као што су били Јован Дучић, Милан Ракић, Велимир Рајић, Владислав Петковић Дис, Сима Пандуровић, Душан Срезојевић. Међу свима њима, Симић је показао у погледу пјесничке тематике, доминантних пјесничких расположења, форме стихова, лексике и пјесничке дикције, изразити потенцијал. Таква индивидуалност испољила се у дочаравању искрених и снажних емоција, у продубљеним мисаоним рефлексијама о судбини човјека, о људској души и метафизичким везама човјека и космоса, у егзалтираном патриотском заносу и слављењу универзалних вриједности идеје слободe, те у изразитој декоративности и доживљености пјесничких слика и метафоричности лирског говора.

Тешка болест и прерана смрт већ у двадесетој години живота прекинули су пјеснички узлет Љубомира Симића и тиме онемогућили његов наговјештени и природни развој и остварење пјесничког пута карактеристичног за генерацију српских модерниста у почетним деценијама 20. вијека. У књижевноисторијском смислу, када сагледавамо српску књижевност кроз њене регионалне посебности, прерани одлазак за књижевне позорнице Љубомира Симића представља ненадокнадиву штету, јер је тиме простор југоисточне Србије остао ускраћен за потпуно формирање једног аутентичног пјесничког дјела.

Литература

- Симић, 1901: Љ. Симић, *Песме*, прир. Јеремија Живановић, Ниш: Градина.
- Симић, 2018: Љ. Симић, *Песме*, прир. Владана Стојадиновић, Горан Максимовић, Јован Младеновић, Едиција „Завештање“, књига 10, Књажевац: Народна библиотека „Његош“
- Живановић, 1901: Ј. Живановић, Љубомир Симић, предговор у књизи: Љубомир Симић, *Песме*, прир. Јеремија Живановић, Ниш: Градина, с. III-XII
- Стојадиновић, 2018: В. Стојадиновић, О новом издању *Песама* Љубомира Симића, поговор у књизи: Љубомир Симић, *Песме*, прир. Владана Стојадино-

вић, Горан Максимовић, Јован Младеновић, Едиција „Завештање“, књига 10, Књажевац: Народна библиотека „Његош“, с. 209–213.

Стојадиновић, 2018: В. Стојадиновић, Библиографија Љубомира Симића (1800–1900), у књизи: Љубомир Симић, *Песме*, прир. Владана Стојадиновић, Горан Максимовић, Јован Младеновић, Едиција „Завештање“, књига 10, Народна библиотека „Његош“, Књажевац, с. 195–208.

Goran M. Maksimović

LYRIST LJUBOMIR SIMIĆ – FORGOTTEN POET BY THE LATE 19TH CENTURY OF THE SOUTHEAST YUGOSLAVIA

Summary

Serbian literary historiography in previous research has prevented the poet Ljubomir Simić from creating in the area of southeastern Serbia at the end of the 19th century. He was born in Knjaževac on March 4, 1880, studied in Niš, he began his studies in forestry at Eberswald near Berlin in Germany, where he was seriously ill with tuberculosis, and died on August 4, 1900, immediately upon his return to Niš. He published a significant number of lyric poems, in the then literary period, and most of them in Niš's Gradina, as well as in magazines *Iskra*, *Nova Iskra*, *Zvezda*, *Golubica*. All the aforementioned poetic texts written in the spirit of parnasso-symbolic orientation, quite in the poetic consensus of the then «militaryism» in Serbian literature on the transition from the epoch of realism to the modern. After Simić's premature death, the editorial board of Gradina, headed by Jeremija Živanović, published a selection from poetry Ljubomir Simić in the book entitled *Pesme* (1901). After that, poet Ljubomir Simić is mostly forgotten and almost his name and work are not mentioned in Serbian literary historiography. Our attention is focused on the interpretation of thematic-motive, stylistic-poetic and rhetorical aspects of the lyricist Ljubomir Simić. In the final part of his work, he was also pointed to his role in the constitution of poetic modernism in Serbian literature, especially given the fact that he was one of the rare poets of this generation who came from the territory of southeastern Serbia.

Key words: Serbian lyricism, modernism, militaryism, poetics, rhetoric, verse, Serbia, southeastern Serbia.

